

Europa i endring (EUROPA)

Prosjektkatalog 2007 – 2012

Mai 2012

Prosjektnr.	182628/F10
Prosjekttittel	Rettskulturer i endring - betydningen av europeisk integrasjon
Prosjektleder	Forsker Åse Berit Grødeland
Prosjekteier	Fafo Institute for Applied International Studies
Prosjektperiode	1.9.2007 – 30.11.2012
Bevilget beløp	NOK 16 296 500
Stipender	
Prosjektsammendrag	<p>Glyn Ford, britisk medlem av Europaparlamentet, konstaterer at "ekte partnerskap i Europa bare kan utvikles på grunnlag av felles verdier – særlig demokrati, lovstyre, respekt for menneskerettigheter og sivile rettigheter." Et slikt partnerskap forutsetter en viss harmonisering av både rettskultur og lovgivning. Likevel har vi, som Friedman slår fast, "for nesten alle samfunn temmelig begrensede data om rettskulturen, fordi vi aldri har tatt oss bryet med å samle dem inn."</p> <p>Prosjektet vil generere slike data på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå i tre EU-medlemsland (Storbritannia, Polen og Bulgaria), ett EØS-land (Norge) og ett land som omfattes av EUs «Nære nabo-skapspolitikk» (Ukraina), med sikte på å få avklart i hvor stor grad rettskulturer i Europa nærmer seg hverandre, og også hvilke faktorer som fremmer eller hemmer en slik tilnærming.</p> <p>Rent praktisk vil dette bli gjort ved å gi "tykke" beskrivelser av rettskulturen i disse statene, basert på en omfattende analyse av oppfatningene, holdningene, erfaringene og oppførselen til dem som jobber profesjonelt med lover og regler (dvs. lovgivere, påtalemyndighet, advokater, domstolspersonale, offentlig ansatte og politi) og dem som ikke gjør det (dvs. den generelle befolkningen).</p> <p>Mer konkret vil prosjektet kaste nytt lys over i) rettskultur, ii) hvordan religiøse tradisjoner, erfaringene med kommunismen, og mer nylig "krigen mot terrorisme" virker inn på rettskulturen, iii) hvordan globalisering og europeisk migrasjon virker inn på rettskulturen, iv) samspillet mellom rettskultur og nasjonal lovgivning, v) samspillet mellom rettskultur og EU-lovgivning, og vi) samspillet mellom de som jobber profesjonelt med lover og regler og de som ikke gjør det.</p> <p>Prosjektdataene vil bli brukt både til akademisk analyse og til utarbeidelse av policy-forslag.</p>

Prosjektnr.	182712/F10
Prosjekttittel	Transformasjon og bærekraft i den europeiske politiske orden - EuroTrans
Prosjektleder	Professor Erik Oddvar Eriksen
Prosjekteier	ARENA – Senter for europastudier, Universitetet i Oslo
Prosjektperiode	1.10.2007- 31.12.2012
Bevilget beløp	NOK 26 329 000
Stipender	4 forskerstillinger, 2 postdoktorstipender
Prosjektsammendrag	<p>Framveksten av EU som en sterk endringsaktør samt endringer i nasjonalstatens rolle i Europa, har konsekvenser for hvordan det nasjonale demokratiet fungerer. De europeiske statene er ikke kun nasjonalstater, men medlemsstater i en overnasjonal union, og det er ikke lenger mulig å forstå nasjonalt demokrati uten å ta EU med i betraktning. Medlemsstatene har avgitt suverenitet og får mange av sine lover fra EU, mens EU selv henter legitimitet fra medlemsstatenes beslutningsprosesser. Den tradisjonelle modellen for styring gjennom nasjonal kontroll og territorielt avgrenset folkesuverenitet har blitt supplert med former for overnasjonal styring, direkte medvirkning og representasjon.</p> <p>Hvor robust er denne nye formen for styring og hva er betingelsene for endring? Hvordan kan prosessene vurderes ut fra et mål om demokrati og rettsstat? I EuroTrans-prosjektet analyseres de forskjellige institusjonsutformingene og endringsmekanismene i Europas politiske flernivå-system. Prosjektet analyserer følgende dimensjoner av en politisk orden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. - forvaltnings- og reguleringsdimensjonen: EU har kommet langt i å bygge en utøvende makt som fungerer relativt selvstendig (overnasjonalt) i forhold til medlemsstatene. Utviklingen av bl.a. Europakommisjonen som en utøvende makt utenfor de deltakende staters direkte innflytelse reiser sentrale og generelle forskningsspørsmål. Hvordan oppstår slike organer og hvordan er de faktisk i stand til å "frigjøre" seg og endre maktrelasjoner, for eksempel gjennom skapelsen av nye samarbeids- og konfliktmønstre? 2. - den konstitusjonelt-demokratiske dimensjonen: EU er bygget på et forpliktende normsett, fatter beslutninger gjennom institusjonaliserte prosedyrer og har gjort demokrati til et av sine grunnprinsipper. Men hva vil det si å etablere demokrati på europeisk nivå? Impliserer det demokratiske institusjoner lik dem vi finner på nasjonalt nivå? Forutsetter det et europeisk folk, en nasjon eller noe mindre? Kan vi ha forfatninger uten en stat, og forutsetter demokrati en stat? Spørsmålet er om demokrati kan

	<p>frakobles forestillingen om en hierarkisk, nasjonalstatlig organisasjon, eller må EU utvikles til en føderalstat for å bli demokratisk. Går EU i denne retningen?</p> <p>3. - den kognitiv-kulturelle dimensjonen: Kunnskapens og offentlighetens Europa er i forandring. - Forsøket på å etablere Europa som kunnskapsregion setter universitetet som institusjon i en ny situasjon. Statsdominansen over universitetene utfordres, og flere enn nasjonalstaten melder seg på for å styre universitetene. Studiet av hva som skjer med universitetene i Europa blir et spørsmål om hva denne utviklingen betyr for demokratiet, for demokratisk styring og politikkutforming. - Politisk legitimitet krever en fungerende offentlige sfære. Hva slags offentlig sfære finnes, - og er mulig? Her arbeides det med tre scenarioer: Først, et kosmopolitisk scenario bl.a. med transnasjonale medier som internett. Deretter et nasjonalt scenario med nasjonale medier. Til sist, et "Babel-scenario" hvor borgerne ikke lenger blir informert, men heller underholdt.</p> <p>4. - den eksterne dimensjonen: EU er i økende grad en maktfaktor i internasjonal politikk også på det sikkerhets- og forsvarspolitiske område. Fremveksten av dette stadig tettere sikkerhetspolitiske samarbeidet utfordrer etablerte forestillinger; dvs. forestillinger om at vi her har å gjøre med et politikkområde hvor den fremste oppgaven er å beskytte nasjonal suverenitet mot eksterne trusler. Utgangspunktet for denne delen av forskningsprosjektet er at man må bevege seg bort fra de mer tradisjonelle realismeinspirerte forståelsene av internasjonal politikk for å kunne gjøre rede for utviklingen i den eksterne dimensjonen av den europeiske politiske orden.</p> <p>Disse dimensjonene utgjør den politiske ordens kjerneområder. De er innbyrdes sammenhengende og forskningen utføres i samarbeid med forskere fra andre disipliner og enheter, både nasjonalt og internasjonalt.</p>
--	---

Project no.	182747 /F10
Prosjekttittel	Fri bevegelse, arbeidsmarkedsregulering og flernivåstyring i et utvidet EU/EØS - et nordisk og komparativt perspektiv
Prosjektleder	Professor Stein Evju
Prosjekteier	Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo
Prosjektperiode	1.1.2008 - 31.8.2013
Bevilget beløp	NOK 14 574 500
Stipender	1 doktorgradsstipend
Prosjektsammendrag	<p>Det indre marked er en hovedpilar i europeisk integrering. Markedsintegreringen har utviklet seg i to retninger: ved territoriell utvidelse, og ved en dypere markedsintegrering gjennom større åpning av særlig tjenestesektoren.</p> <p>Markedsintegrering innebærer prosesser med avregulering og reregulering, både på nasjonalt plan og på EU-plan, og fører til endringer i vilkårene for arbeidsmarkedsstyring. Institusjonene for regulering av arbeid, arbeidsmarkeder og sosiale rettigheter har vært hjørnesteiner i de nasjonale styringsordningene i Europa, ikke minst i de nordiske landene. Prosjektet vil studere utviklingstrekk på nasjonalt plan på dette området, både den juridiske dimensjonen mht. tiltak og endringer i disse, knyttet til innarbeidelse og anvendelse av EU-lovgivning som for eksempel utstasjoneringsdirektivet og tjenstedirektivet, og virkninger for aktørene i arbeidslivet og relasjonene mellom dem, for eksempel hvordan markedsutvidelse og EU-regulering påvirker interesseorganisasjonsmønstre, maktforhold osv.</p> <p>Prosjektet vil også analysere europeisk regulering og utviklingen av den på dette området. Analysen vil omfatte både et materielt, innholdsorientert, perspektiv og et styringsmåteperspektiv. I det materielle perspektivet dreier hovedspørsmålet seg om forholdet mellom EUs økonomiske og sosiale mål, mens styringsmåteperspektivet dreier seg om forholdet mellom aktører og krefter på overnasjonalt og nasjonalt plan og mellom forskjellige makter på samme plan.</p> <p>Prosjektet vil dermed studere samspillet og kontrastene mellom forskjellige nasjonale ordninger ("horisontalt") som tiltakene på europeisk plan tar sikte på å regulere, så vel som det "vertikale" samspillet mellom det europeiske planet og de forskjellige nasjonale systemene. Hermed tar vi sikte på også å belyse kontrastene og spenningene mellom forskjellige dominerende modeller for arbeidsrett og forholdet mellom partene i arbeidslivet i Europa, hvordan friksjon mellom dem påvirker reguleringer på europeisk plan, og spenninger i korporative og politiske kanaler knyttet til europeisk integrering.</p>

